

دلایل توسعه روابط ایران - روسیه و چشم انداز آینده

سرویس روسیه/خبرگزاری آران
خبرگزاری آران / سرویس روسیه : مناسبات جمهوری اسلامی ایران و روسیه که در چند سال گذشته بطور منظم روند رو به گسترشی داشته است در یک سال اخیر بر اساس خواسته رهبران دو کشور از تحرک بیشتری برخوردار شده و دورنمای روشنی را برای گسترش همکاری مشترک و بزرگ دو کشور در منطقه فراهم آورده است. عوامل بین المللی و منطقه ای و موقعیت جغرافیایی ایران و روسیه و احساس نیاز دو کشور به نزدیکی هر چه بیشتر به یکدیگر و اهمیت توسعه روابط دوجانبه، باعث تسریع آهنگ گسترش مناسبات تهران و مسکو شد.

در یک سال اخیر چندین هیات ایرانی و روسی به دو کشور سفر کرده و راههای گسترش همکاریها در زمینه های مهمی از جمله سیاسی، امنیتی، اقتصادی و انرژی و همکاری در عرصه بین المللی و امور منطقه ای را مورد بررسی قرار دادند.

مهمترین این دیدارها، سفر 23 مهرماه سال گذشته "ولادیمیر پوتین" رییس جمهوری سابق روسیه به ایران بود که برای شرکت در اجلاس سران پنج کشورهای ساحلی دریای خزر در تهران انجام شد.

پوتین اولین رییس جمهوری روسیه بود که در نیم قرن اخیر به ایران سفر کرد و این سفر برای دو کشور همسایه از اهمیت فراوانی برخوردار بود.

رییس جمهوری وقت روسیه در این سفر با اشاره به حسن همجواری میان روسیه و ایران و عزم کشورش برای ادامه این روابط گفت: دو کشور در بخش انرژی شامل نفت، گاز، برق و انرژی هسته ای می توانند همکاری موثری داشته باشند .

دیدار "سعید جلیلی" دبیر شورای عالی امنیت ملی ایران از مسکو که 13 آذر ماه گذشته صورت گرفت از دیدارهای مهم دیگر بود که در چارچوب آن با رییس جمهوری روسیه دیدار کرده و پیام رهبر معظم انقلاب را به وی تقدیم کرد.

در این دیدارها راههای توسعه همکاریهای راهبردی ایران و روسیه و تعامل دو کشور در عرصه بین المللی در زمینه مسائل مهمی همچون موضوع فعالیت های صلح آمیز هسته ای ایران را مورد بررسی قرار گرفت.

"سرگئی لاوروف" وزیر خارجه روسیه، پس از دیدار جلیلی و پوتین تاکید کرد که ایران به چارچوب پیمان منع گسترش سلاح های هسته ای پایبند است و افزود: از علاقه ایرانی ها به رعایت این پیمان و همکاری با آژانس بین المللی انرژی اتمی برای روشن شدن موضوعات مورد نظر آژانس درباره فعالیت های هسته ای ایران اطمینان پیدا کرده ایم. دیدار "علی سعیدلو" معاون اجرایی رییس جمهوری ایران از روسیه که برای شرکت در اجلاس مهرماه همکاریهای اقتصادی کشورهای ساحل دریای خزر به استراخان سفر کرده بود نیز از گامهای مهم تقویت مناسبات بود.

"ویکتور زوبکوف" معاون نخست وزیر روسیه در دیدار با معاون اجرایی رییس جمهوری اسلامی ایران سفر متقابل مقامهای دو کشور را نشانه دوستی و تحکیم مناسبات دانست و گفت کشورش علاقه مند به توسعه و تحکیم مناسبات با ایران است.

سعیدلو با اشاره به دیپلماسی فعال ایران در سطح منطقه و بین المللی گفت: هماهنگی بین مواضع ایران و روسیه می تواند فضای مناسب تری را برای بسط همکاریهای منطقه ای و بین المللی بوجود آورد.

سفر وزیر امور خارجه ایران به مسکو نیز در چارچوب سفرهای منظم مقامهای دو کشور یک رویداد مهم دیگر در تعمیق همکاری های مشترک میان تهران - مسکو محسوب شده است . در دیدارهای این سفر مهمترین مسائل دوجانبه از جمله مساله اتمی ایران و راه اندازی نیروگاه اتمی بوشهر با مقام های روسی مورد مذاکره قرار گرفت . در جریان این سفر در آذر ماه سال گذشته، سرکنسولگری ایران در قازان مرکز جمهوری تاتارستان نیز افتتاح شد.

روسیه و ایران سرانجام در اوایل سال جاری میلادی مساله سوخت هسته ای ویژه نیروگاه اتمی بوشهر را حل کرده و روسیه در چندین نوبت حدود 80 تن سوخت هسته ای را به این نیروگاه منتقل کرد که در انبار ویژه ای تحت نظارت آژانس بین المللی انرژی اتمی قرار دارد.

دو کشور همچنین توانستند اختلافات مالی احداث نیروگاه اتمی بوشهر را که در سال گذشته بروز کرده بود حل و فصل کرده و مقامهای روسی قول داده اند که راه اندازی این نیروگاه در ماه فوریه سال آینده قطعی خواهد شد.

برگزاری کمیسیون مشترک اقتصادی ایران و روسیه از خبرهای مهم در روابط دو جانبه است که به ریاست "منوچهر متکی" وزیر امور خارجه ایران و "سرگئی کرینکو" رییس روسی این کمیسیون برگزار شد.

در چارچوب این کمیسیون، مقامهای دو کشور در کمیته های صنایع کشاورزی و همکاری های استانی، انرژی ، بازرگانی جهانگردی، علوم، بهداشت و حوادث فوق العاده، حمل و نقل، ارتباطات، سرمایه گذاری و امور بانکی و کمیته هماهنگی به بررسی راههای گسترش همکاریهای دو کشور پرداختند.

رویداد مهم دیگر در روند توسعه همکاریهای جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه برگزاری پنجمین نشست گروه کاری مساعدت به توسعه تجارت میان دو کشور بود که در این سال در مسکو برگزار شد و در آن پروتکل همکاری مشترک به امضا رسید.

هیاتهای ایرانی و روسی در این نشست که به سرپرستی "عبدالحمید اسدیان" مدیرکل دفتر اروپا و امریکای سازمان توسعه تجارت ایران و "کارلیچ" معاون بخش همکاری های اقتصادی خارجی وزارت توسعه اقتصادی روسیه برگزار شد بر ادامه همکاریهای نمایشگاهی ، حمل و نقل ، بین منطقه ای ، بانکی ، سرمایه گذاری و بازرگانی مشترک میان دو کشور توافق کردند.

براساس توافقات دوجانبه ، مقرر شد تا پایان سال جاری میلادی فهرستی از پروژه های سرمایه گذاری در بخش های صنعت و کشاورزی و سایر امور از سوی طرفین ارائه شود.

طرفین همچنین با پیشنهاد تشکیل یک شرکت مشترک از همکاری شرکت ایران خودرو برای مونتاژ خودروهای ایرانی در قلمرو استان استراخان روسیه توافق و حمایت کردند.

افزایش همکاریها در بخش های انرژی و برگزاری اجلاس وزرای انرژی کشورهای صادرکننده گاز برای ایجاد سازمان بین المللی مجمع کشورهای صادر کننده گاز با مشارکت و همکاری ایران در مسکو از دیگر رویدادهای مهم گسترش همکاریهای مشترک میان ایران و روسیه در سال 2008 بود.

موافقتنامه مربوط به تاسیس این سازمان درهفتمین اجلاس وزرای انرژی 13 کشور صادر کننده گاز نیز روز سوم دی ماه در مسکو برگزار شد به امضا رسید از جمله نشانه های نقش روابط تهران و مسکو در عرصه منطقه ای و بین المللی است

از جمهوری اسلامی ایران، مهندس "غلامحسین نوذری" وزیر نفت ایران در این اجلاس شرکت داشت که به اتفاق سایر وزیران شرکت کننده در اجلاس مسکو با رییس جمهوری روسیه دیدار کرد.

منابع غنی انرژی روسیه و ایران و نیاز به هماهنگی در سیاست قیمت گذاری و صادرات نفت و گاز دو کشور عامل بسیار مهم برای گسترش هرچه بیشتر روابط ایران و روسیه است. نمایندگان ایران، روسیه و قطر سه کشور پیشرو تولید کننده گاز در تهران توافق کرده بودند برای هماهنگی اقدامات خود در صحنه بین المللی بطور منطوب با یکدیگر دیدار کنند.

ایده تشکیل چنین سازمان بین المللی برای اولین بار از سوی ایران که از لحاظ برخورداری از ذخایر عظیم گاز در مقام دوم جهانی قرار دارد ارائه شد.

امریکا و اتحادیه اروپا با تشکیل این سازمان مخالف هستند و ایجاد آن را به زیان امنیت انرژی و تاثیر گذاری بر قیمت گاز در جهان می دانند.

مسکو به توسعه همکاریهای نفتی با ایران در عرصه بین المللی و نیز مشارکت شرکت های روسی در حوزه های نفت ایران علاقمند است.

در چنین وضعیتی حجم مبادلات تجاری میان ایران و روسیه در حال حاضر به 3 میلیارد و 350 میلیون دلار می رسد.

به نظر کارشناسان و تحلیلگران سیاسی چندین عامل مهم بین المللی و منطقه ای بر روند توسعه روابط دو کشور جمهوری اسلامی ایران و روسیه تاثیر داشتند.

تحولات جاری بین المللی بویژه وضعیت پیش آمده پس از مناقشه اوستیای جنوبی در مرداد ماه اخیر، سیاست های آمریکا، تصمیم این کشور برای ایجاد سپر موشکی خود در اروپای شرقی، گسترش ناتو به شرق، تحکم واشنگتن در مسائل مهم بین المللی همچون مساله اتمی ایران و رقابت با روسیه در زمینه صادرات تسلیحات و بازار اتمی از جمله این عوامل مهم و تاثیر گذار هستند.

پس از فشارهای غرب بویژه آمریکا بر روسیه بر سر اوستیا و آبخازیا و در وضعیت دشوار نیاز حیاتی مسکو به پشتیبانی، جمهوری اسلامی ایران بموقع دست دوستی به سوی همسایه خود دراز کرد.

رییس جمهوری اسلامی ایران در مجمع عمومی سازمان ملل متحد، علت بروز مناقشه اخیر اوستیای جنوبی را تحرکات پیمان ناتو در منطقه قفقاز عنوان کرد.

"محمود احمدی نژاد" بر لزوم عدم دخالت نیروهای فرامنطقه ای در منطقه قفقاز تاکید کرد.

وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران نیز در سفر شهریور ماه به مسکو و دیدار با مقامهای روسی با اشاره به شرایط بین المللی، همکاری ایران و روسیه در امور منطقه ای را ضروری دانست.

"منوچهر متکی" درباره بحران گرجستان گفت که شرایط منطقه و محیط بین المللی ایجاب می کند جدی تر از گذشته همکاری های منطقه ای را عملی سازیم.

وی افزود: کشورهای منطقه قفقاز می توانند با یک همکاری مشترک امنیتی، توطئه بحران در قفقاز را که تحرکات برخی کشورهای فرامنطقه ای بیانگر تلاش برای ادامه بحران است را همانند توطئه آسیای مرکزی که در گذشته با همکاری منطقه ای ناکام ماند، عقیم کنند.

سیاست های حضور نظامی آمریکا در مناطق مختلف جهان که با وجود هزاران کیلومتر فاصله از خاک این کشور مناطقی را محدوده منافع راهبردی خود اعلام می کند روسیه را که در سالهای اخیر توانسته بخشی از قدرت و نفوذ بین المللی شوروی سابق را بدست آورد به فکر یافتن متحدان نزدیک انداخته است.

در میان کشورهایی که می توانند متحد روسیه باشند بترتیب درجه اهمیت، ایران و ونزوئلا قرار دارند.

تصمیم آمریکا برای استقرار یک ایستگاه رادار در کشور چک و 10 مجموعه موشک رهگیر در لهستان، عامل مهم دیگری برای توسعه روابط روسیه و ایران است.

مقامهای روسی بارها اعلام کرده اند که هدف پشت پرده این طرح آمریکا، تضعیف توانایی سپر اتمی روسیه است و مقابله با تهدید موشکی برخی کشورها که آمریکا دستاویز خود برای این طرح قرار داده، بی اساس است.

قدرت نمایی آمریکا در بازار تسلیحاتی بین المللی و بکارگیری شیوه های غیرمعمول برای تضعیف موضع روسیه رقیب قدرتمند تسلیحاتی این کشور نیز عامل مهمی است که باعث فاصله گیری این دو کشور می شود.

وزیر امور خارجه روسیه اخیرا اقدام آمریکا در تحریم شرکت دولتی "روس آبارون اکسپورت" را که از طرف این کشور به تحویل سلاح و فناوریهای ساخت سلاحهای کشتار جمعی به برخی کشورها از جمله به ایران متهم شده، غیرقابل قبول خواند و گفت این اقدام واشنگتن بر روابط روسیه و آمریکا تاثیر خواهد گذاشت.

همکاریهای ایران و روسیه در زمینه فعالیت های صلح آمیز هسته ای مبحث بسیار مهمی است که اهمیت آن آشکارا بچشم می خورد.

روسیه به ماهیت صلح آمیز برنامه هسته ای ایران اطمینان یافته و مقامهای این کشور بارها به آن اشاره کرده اند.

این کشور عضو گروه 5 + 1 است که برخلاف آمریکا و دیگر متحدانش، همواره مسیر مذاکره و گفت و گو با ایران را توصیه کرده است و خواستار آن شده تا رفتار های مسوولانه در قبال برنامه هسته ای ایران صورت گیرد.

"ولادیمیر پوتین" نخست وزیر روسیه اخیرا اعلام کرد برنامه هسته ای ایران تهدید نیست و تمام مسائل مربوط به این برنامه باید از راههای صلح آمیز و بدون فشار بر ایران حل و فصل شود و نقطه نظرات کارشناسان آژانس بین المللی انرژی اتمی تنها ملاک تشخیص در این زمینه است.

مسکو همچنین از تلاش آمریکا برای تصویب قطعنامه حاوی تحریم های جدید علیه ایران جلوگیری کرد که در نتیجه آن قطعنامه 1835 بدون تحریم تصویب شد.

مقامات روسیه این قطعنامه را با توجه به اینکه در آن تحریم های جدید منظور نشده، متعادل و به نفع ایران خواندند.

سرگئی ریابکوف معاون وزیر امور خارجه روسیه اخیرا با تاکید بر موضع کشورش در مخالفت با تحریم ایران گفت: زمینه برای طرح مساله اعمال تحریم های چندجانبه یا یکجانبه کشورها علیه ایران وجود ندارد.

"بدون شک راه اندازی نیروگاه اتمی بوشهر با توجه به اهمیت فراوان آن برای روابط دو کشور می تواند باعث تقویت همکاریها شده و عزم مسکو را برای ادامه این مناسبات در زمینه های مهمی همچون ساخت نیروگاه های اتمی نشان دهد.

اراده رهبران کرملین برای پرهیز از سیاست های یکجانبه آمریکا و برخی از متحدانش علیه ایران نه تنها باعث تقویت همکاری های دوجانبه در مسایل منطقه ای و بین المللی خواهد شد بلکه می تواند قدرت دو کشور را در جلوگیری از دخالت بیگانگان در امور داخلی خود و موضوعات منطقه ای افزایش دهد و راه را برای حضور آمریکا و متحدان غربی این کشور در منطقه مسدود سازد.

پایان پیام.